

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2021. december 14.
(OR. en)

15033/21

ELARG 97
COWEB 169

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Előző dok. sz.:	14862/21
Biz. dok. sz.:	COM(2021) 644 final
Tárgy:	BŐVÍTÉS, VALAMINT A STABILIZÁCIÓS ÉS TÁRSULÁSI FOLYAMAT – A Tanács következtetései

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a bővítésről, valamint a stabilizációs és társulási folyamatról szóló, a Tanács által 2021. december 14-én jóváhagyott tanácsi következtetéseket.

A TANÁCS KÖVETKEZTETÉSEI A BŐVÍTÉSRŐL, VALAMINT A STABILIZÁCIÓS ÉS
TÁRSULÁSI FOLYAMATRÓL

1. A Tanács tudomásul veszi az EU bővítési politikájáról szóló, 2021. október 19-i bizottsági közleményt, valamint a Montenegróról, Szerbiáról, Törökországról, az Észak-macedón Köztársaságról, Albániáról, Bosznia-Hercegovináról, illetve Koszovóról* szóló jelentéseket.
2. A Covid19 okozta válság továbbra is súlyos negatív következményekkel jár a társadalmainkra és a gazdaságunkra nézve. A világjárvány rámutatott arra, hogy szükséges és egyúttal előnyös is egységesen fellépni, és a közös kihívásokat együttesen kezelni. Emlékeztetve az általa eddig nyújtott támogatás példa nélküli mértékére, az EU továbbra is elkötelezett amellett, hogy folytassa ezt az együttműködést és koordinációt, többek között annak érdekében, hogy tovább lehessen javítani az oltóanyagokhoz, a diagnosztikai eszközökhöz és a terápiákhoz való hozzáférést, valamint gondoskodni lehessen arról, hogy a jövőben jobban tudjuk előre jelezni a válságokat, és ellenállóbbá váljunk azokkal szemben. A Tanács elismeri azt az értékes támogatást, amelyet a nyugat-balkáni partnerek nyújtottak egymásnak és az EU-nak.
3. A Tanács újra megerősíti **elkötelezettségét a bővítés mellett**, amely az Európai Tanács 2006. december 14–15-i ülésén jóváhagyott, megújított bővítési konszenzussal és az azt követő tanácsi következtetésekkel összhangban továbbra is az Európai Unió egyik kulcsfontosságú szakpolitikája. A bővítés továbbra is stratégiai befektetést jelent az európai béke, demokrácia, jólét, biztonság és stabilitás szempontjából. A Tanács újra hangsúlyozza, hogy az alapvető uniós értékek, valamint az európai perspektíva támogatása és az azok melletti elköteleződés határozott stratégiai döntés kérdése, amely az uniós tagságra törekvő összes partner számára elengedhetetlen. Ezzel összhangban a Tanács továbbra is elvárja a partnerektől, hogy vállaljanak felelősséget, és teljes mértékben kötelezzék el magukat a demokrácia, az alapvető jogok és értékek, valamint a jogállamiság mellett, ami népeik érdekeit szolgálja. Ezek a kötelezettségvállalások akkor válnak hitelessé, ha a partnerek érdembe végrehajtják a szükséges reformokat, és meggyőző eredmények születnek, amelyeket világos és következetes nyilvános kommunikáció támaszt alá.

* Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244/1999 sz. ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.

4. Emlékeztetve a szaloniki cselekvési programra, valamint a szófiai, a zágrábi és a brdói nyilatkozatra, a Tanács újólág hangsúlyozza, hogy az EU egyértelműen elkötelezett a Nyugat-Balkán európai perspektívája mellett. Az EU a régió politikai, gazdasági és társadalmi átalakulásának támogatása érdekében minden szinten meg fogja erősíteni és fokozni fogja szerepvállalását, többek között folyamatos segítségnyújtás révén, amelynek feltétele a jogállamiság, valamint a társadalmi-gazdasági reformok terén tett kézzelfogható előrelépés, továbbá az európai értékeknek, szabályoknak és normáknak a partnerek általi tiszteletben tartása. Ezzel összefüggésben a Tanács várakozással tekint a Nyugat-Balkánra vonatkozó gazdaságélénkítési és beruházási terv, valamint a Nyugat-Balkánra vonatkozó zöld menetrend végrehajtása elé. A Tanács üdvözli az EU-Nyugat-Balkán csúcstalálkozó rendszeres, a régióval folytatott politikai párbeszéd további élénkítését és fokozását célzó eseményként való megtartását. A Tanács várakozással tekint az elé, hogy a tárgyalási keretnek a Tanács általi jóváhagyását követően a lehető leghamarabb sor kerüljön az Észak-macedón Köztársasággal, illetve Albániával tartandó első kormányközi konferenciára. Törökország továbbra is tagjelölt ország, és számos közös érdekű területen kulcsfontosságú partner.
5. A korábbi tanácsi következtetésekkel összhangban, valamint a koppenhágai politikai kritériumok és a stabilizációs és társulási folyamat keretében – amely továbbra is közös keretként szolgál a nyugat-balkáni partnerekkel fennálló kapcsolatokhoz – a Tanács újólág megerősíti, hogy a 2006-ban létrejött, megújított bővítési konszenzusnak megfelelően **méltányos és szigorú feltételrendszerre**, illetve a **saját érdem elvének** alkalmazására van szükség. A Tanács ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy fontos biztosítani azt, hogy az EU fenn tudja tartani és el tudja mélyíteni a saját fejlődését, ideértve az új tagállamok integrálására vonatkozó kapacitását is. A bővítési folyamat felülvizsgált módszertana még nagyobb hangsúlyt fektet az alapvető reformokra, célja pedig a csatlakozási folyamat felélénkítése azáltal, hogy – objektív kritériumokra, szigorú pozitív és negatív feltételrendszerre, valamint a visszafordíthatóság elvére építve – azt kiszámíthatóbbá, hitelesebbé és dinamikusabbá teszi, a csatlakozási folyamat politikai irányítását pedig megerősíti. E módszertan beépítésre kerül az új tárgyalási keretekbe, továbbá beillesztésre került a Montenegróra és Szerbiára vonatkozó meglévő tárgyalási keretekbe is, amit a Tanács üdvözöl. Ezzel összefüggésben a Tanács emlékeztet arra is, hogy amennyiben a jelöltek további és elégséges előrehaladást érnek el a reformprioritások terén, lehetőség van gyorsított integrációra irányuló intézkedésekre.

6. Figyelembe véve a partnerek jelenlegi reformerőfeszítéseinek a Bizottság beszámolóiból látható általános helyzetét, a Tanács rámutat arra, hogy a partnereknek sürgősen még nagyobb hangsúlyt kell helyezniük az **alapvető reformokra** ahhoz, hogy kezelni lehessen néhány, a jogállamiság, az alapvető jogok, a demokratikus intézmények megerősítése és a közigazgatási reform területén, valamint a gazdasági kritériumok tekintetében továbbra is tapasztalható strukturális hiányosságot. Mindenekelőtt a csatlakozási tárgyalások általános ütemének meghatározása szempontjából továbbra is alapvetően fontos, hogy meggyőző és tartós eredmények szülessenek a reformok végrehajtása terén, illetve hogy az ország **konkrét és kézzelfogható eredményeket** tudjon felmutatni ezeken a kulcsfontosságú területeken.
7. A Tanács emlékeztet arra, hogy a **jogállamiság** az EU sarokkövét és a demokratikus átalakulás kulcsfontosságú elemét jelentő olyan alapvető érték, amely a bővítési folyamatnak, valamint a stabilizációs és társulási folyamatnak is központi elemét képezi, egyúttal pedig olyan kulcsfontosságú kritérium, amely alapján értékelni lehet az uniós tagság felé való közeledést. Ezért alapvető fontosságú, hogy a partnerek általi előrehaladás e területen erőteljes, kézzelfogható és visszafordíthatatlan legyen. A Tanács elismeri, hogy néhány partner előrelépést tett ezen a kulcsfontosságú területen, ugyanakkor aggodalommal állapítja meg, hogy a jelentésekben ismertetett hiányosságok megerősítik: ez a terület jelenti az egyik legnagyobb kihívást. A hiteles eredmények hiánya, sőt a néhány esetben tapasztalható visszaesés gyakran párosul a politikai akarat hiányával, az igazságszolgáltatás függetlensége terén tapasztalható hiányosságokkal, az intézményi ellenállással, illetve a széles körben elterjedt korrupcióval és a szervezett bűnözéssel: ezek mind olyan alapvető problémák, amelyekkel kiemelt feladatként kell foglalkozni.

A Tanács megállapítja, hogy az **alapvető jogok** védelme terén a legtöbb esetben csak korlátozott előrelépés történt, sőt stagnálás volt tapasztalható. Továbbra is hiteles, tényleges intézkedésekre van szükség a jelentésekben ismertetett számos hiányosság kezelésére. Különös aggodalomra adnak okot azok a problémák, amelyek a gyermekek jogai, valamint a kisebbségekhez tartozó személyek és a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek, így például a romák, a fogyatékkal élő személyek, a leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű és interszexuális (LMBTI) személyek, valamint a nemzeti kisebbségek jogai és a velük való megkülönböztetésmentes bánásmód terén tapasztalhatók. A nemek közötti egyenlőség tekintetében gondoskodni kell a nők és a lányok társadalmi szerepének megerősítéséről, valamint biztosítani kell számukra alapvető jogaik teljes körű gyakorlását. Emellett továbbra is mélyen aggasztó a **véleménynyilvánítás szabadságával, a médiaszabadsággal és a médiapluralizmussal** kapcsolatos helyzet: a legtöbb esetben korlátozott vagy semmilyen előrelépés nem történt, egy esetben pedig egyenesen folyamatos, komoly visszaesés tapasztalható. A demokrácia e lényeges pilléreinek védelméhez továbbra is sürgős intézkedésekre van szükség. Határozottan fel kell lépni a médiát, az újságírókat és más médiaszereplőket érő fenyegetésekkel, megfélemlítéssel és támadásokkal szemben. A **közigazgatási reform** terén további előrelépésre van szükség ahhoz, hogy minden szinten javítani lehessen a kormányzást: mindenekelőtt meg kell szüntetni a politikai befolyást, valamint nagyobb elszámoltathatóságot és szakszerűbb működést kell biztosítani.

A **demokratikus intézmények megfelelő működése és függetlensége** – ami a jól működő demokráciák alapvető alkotóeleme, és egyúttal az Unióhoz való csatlakozás kulcsfontosságú feltétele – továbbra is komoly kihívást jelent. A Tanács megállapítja, hogy továbbra is a valódi politikai akarat hiánya a fő oka annak, hogy e területen nem történt jelentős haladás, sőt inkább visszaesés történt a hiteles és fenntartható reformok végrehajtását illetően. A Tanács aggodalommal veszi tudomásul, hogy a demokratikus rendszerek és intézmények megfelelő működése számos esetben akadályokba ütközik vagy csorbát szenved. Továbbra is elengedhetetlenül fontos a jelentésekben ismertetett hiányosságok felszámolása, ami az alapvető területeken végrehajtandó reformok mellett inkluzív politikai párbeszédet tesz szükségessé, illetve azt, hogy biztosított legyen a civil társadalmi szervezetek erősebb szerepe és működési szabadsága.

8. A **gazdasági kritériumok** tekintetében a Tanács üdvözli és osztja a Bizottság elemzését. A Tanács hangsúlyozza, hogy a gazdasági helyreállításhoz és a fejlődéshez továbbra is elengedhetetlen szükség van mind alapvető, mind strukturális reformok végrehajtására, továbbá a gazdaság javát szolgálnák a korrupció elleni küzdelemre, a jogállamiság javítására, az átláthatóság fokozására, valamint az intézmények és a szociális párbeszéd megerősítésére irányuló további erőfeszítések is. Ezzel összefüggésben a Tanács hangsúlyozza, hogy garantálni kell az összes beruházás teljes átláthatóságát, különösen ami a közbeszerzési eljárás útján megvalósuló beruházásokat illeti. A partnerek gazdasági potenciáljának kiaknázásához szükség lesz a gazdasági reformprogramokban meghatározott gazdasági struktúrák további reformjára is. A gazdasági reformprogramokban és az uniós tagállamokkal közösen elfogadott szakpolitikai iránymutatásban meghatározott reformok végrehajtása ezért nemcsak azért alapvetően fontos, hogy javítani lehessen a versenyképességet, fokozni lehessen a munkahelyteremtést, és elő lehessen segíteni a társadalmi befogadást, hanem azért is, hogy biztosítani lehessen a költségvetési fenntarthatóságot, teljesíteni lehessen a csatlakozási folyamat gazdasági kritériumait, továbbá maximalizálni lehessen az EU jelentős beruházási csomagjának potenciális hatását. A **zöld menetrend és a fenntartható konnektivitás** kulcsfontosságú a fenntartható helyreállítás, valamint a régión belüli és az EU-val való gazdasági integráció szempontjából, ami mind a vállalkozások, mind pedig a szélesebb nyilvánosság javát szolgálja. A Tanács minden partnert ösztönöz arra, hogy gazdasági reformprogramjai keretében hajtsa végre az EU, valamint a Nyugat-Balkán és Törökország közötti gazdasági és pénzügyi párbeszéd keretében 2021. július 12-én elfogadott együttes következtetésekből meghatározott intézkedéseket. A Tanács emlékeztet arra, hogy az EU továbbra is a Nyugat-Balkán és Törökország messze legnagyobb kereskedelmi partnere mind az import, mind az export szempontjából.
9. A Tanács kiemeli, hogy az uniós éghajlat-politikai törekvésekkel összhangban fel kell lépni az **éghajlatváltozással** szemben, fel kell gyorsítani az uniós vívmányok átültetését és a klímasemleges, fenntartható, körforgásos és erőforrás-hatékony gazdaságra való átállás terén meg kell erősíteni a végrehajtást.

10. A **jószomszédi kapcsolatok** és a **regionális együttműködés** továbbra is a bővítési folyamat, valamint a stabilizációs és társulási folyamat alapvető elemei. A Tanács üdvözli az elért eredményeket, és újól fog hangsúlyozza egyrészt az inkluzív regionális együttműködés jelentőségét, és azon belül is különösen a **nyugat-balkáni közös regionális piac** uniós szabályokon és normákon alapuló megvalósítását, ami nélkülözhetetlen ahhoz, hogy maradéktalanul ki lehessen aknázni a régióban rejlő, illetve a gazdaságélénkítési és beruházási terv által kínált lehetőségeket. Határozott erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy elő lehessen mozdítani a **megbékélést és a régió stabilitását**, valamint ahhoz, hogy végleges, inkluzív és kötelező erejű megoldásokat lehessen találni és alkalmazni úgy a partnerek múltban gyökerező kétoldalú vitáinak és vitás kérdéseinek a nemzetközi joggal és a bevett elvekkel – így például a jogutódlási kérdésekről szóló megállapodással – összhangban való rendezésére, mint az eltűnt személyekkel kapcsolatos lezáratlan ügyekre és a háborús bűncselekményeket érintő kérdésekre. A háborús bűncselekményekkel kapcsolatos belföldi ügyeket hatékonyan, megkülönböztetésmentes módon kell kezelni, többek között érdemi regionális együttműködés keretében, valamint a nemzetközi büntetőtörvényszékek fennmaradó feladatainak ellátására szolgáló mechanizmussal és a Szakosított Tanácsokkal folytatott teljes körű együttműködés révén, támogatva a mechanizmus és az említett tanácsok keretében folytatott munkát. A Tanács hangsúlyozza, hogy az EU-ban nincs helye a népi társaság tagadásának, a lázító retorikának és a háborús bűnösök dicsőítésének, egyik oldalon sem. El kell kerülni az olyan nyilatkozatokat és fellépéseket, amelyek kedvezőtlenül befolyásolják a jószomszédi kapcsolatokat és a vitás kérdések békés rendezését. Jóhiszeműen végre kell hajtani a hatályos kétoldalú megállapodásokat, így például az Észak-macedón Köztársaság és Görögország közötti preszpa-tavi megállapodást, valamint az Észak-macedón Köztársaság és Bulgária közötti, a barátságról, a jószomszédi viszonyról és az együttműködésről szóló szerződést.
11. A Tanács továbbra is hangsúlyozza a külpolitikai kérdésekben való együttműködés további elmélyítésének fontosságát, és azt, hogy az Unió elvárja, hogy a régió országai fokozottabban igazodjanak az **EU közös kül- és biztonságpolitikájához**, mindenekelőtt azokat a kérdéseket illetően, ahol jelentős közös érdekek forognak kockán, így például a korlátozó intézkedések és a hibrid fenyegetések elleni küzdelem terén. Az Unióhoz való csatlakozás olyan döntés, amelyhez az szükséges, hogy az érintettek átvegyék azokat az elveket, értékeket és célokat – a közös kül- és biztonságpolitikával való teljes körű harmonizáció elérését és az ezzel ellentétes fellépésektől való tartózkodást is beleértve –, amelyeket az Unió a szomszédságában és azon túl igyekszik előmozdítani.

12. A Tanács változatlanul hangsúlyozza a **stratégiai kommunikáció** fontosságát, valamint azt, hogy a partnereknek erősíteniük kell a rosszindulatú hibrid tevékenységekkel szembeni rezilienciájukat. A hibrid fenyegetések fokozott, szorosabb együttműködést tesznek szükségessé, többek között a kibertámadásokkal szembeni ellenálló képesség, a kritikus infrastruktúrák védelme, a stratégiai kommunikáció, és a dezinformációval szembeni fellépés terén. A Tanács felszólítja valamennyi partnerét, hogy világosan kommunikálják az uniós csatlakozás felé vezető út előnyeit és az azzal járó kötelezettségeket, valamint az uniós értékek és az azokhoz kapcsolódó szükséges reformok melletti saját elkötelezettségüket. Továbbra is alapvető jelentőségű emellett az is, hogy az EU és a tagállamai mind a partnerek, mind az uniós polgárok felé hatékonyabb stratégiai kommunikációt folytassanak.
13. A terrorizmus, a radikalizálódás és a szervezett bűnözés továbbra is súlyos biztonsági fenyegetést jelent az EU-ra és az egész régióra nézve. A Tanács az Európai Tanács és a Tanács korábbi következtetéseivel összhangban újlag hangsúlyozza a **terrorizmus elleni küzdelem** terén megvalósuló együttműködés folytatásának és további erősítésének a jelentőségét, különös tekintettel a külföldi terrorista harcosokra, valamint a radikalizálódás megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre. A **szervezett bűnözés elleni küzdelem** terén még mindig további erőfeszítésekre és kézzelfogható eredményekre van szükség. Üdvözölve a jelentésben ismertetett pozitív példákat, a Tanács hangsúlyozza, hogy valamennyi partnernek hatékony intézkedéseket kell megvalósítania annak megakadályozására, hogy a szervezett bűnözés beszivárogon gazdaságaikba. Több erőfeszítésre van szükség a radikalizálódás valamennyi formájának megelőzése érdekében, ideértve a vallási, etnikai-nacionalista vagy politikai jellegű radikalizálódást is.
14. Ami a **migráció** tárgykörét illeti, a Tanács elismerését fejezi ki a nyugat-balkáni partnereknek a folyamatos erőfeszítéseikért és összességében véve konstruktív együttműködéséért, ami egyértelmű eredményekkel járt, valamint elismerését fejezi ki azért, hogy Törökország jelentős erőfeszítéseket téve mintegy 4 millió menekültet fogadott be és fedezi szükségleteiket. A Tanács újlag hangsúlyozza, hogy teljeskörűen és megkülönböztetésmentes módon végre kell hajtani az EU–Törökország nyilatkozatot, és továbbra is támogatást kell nyújtani a nyugat-balkáni útvonal mentén lévő partnerek számára. A migrációs kihívások kezelése érdekében a partnerek részéről további, az uniós joggal és a nemzetközi kötelezettségekkel összhangban lévő intézkedésekre van szükség.

15. A Tanács emlékeztet arra, hogy az EU folyamatosan jelentős **pénzügyi és technikai támogatást** nyújt a bővítési, illetve a stabilizációs és társulási folyamathoz, elsősorban az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA) formájában, amelyen keresztül az IPA III rendelet 2021. szeptemberi elfogadását követően 14,162 milliárd EUR pénzügyi keretösszeg áll rendelkezésre.

BŐVÍTÉS

MONTENEGRÓ

16. A Tanács üdvözli a csatlakozási tárgyalások során eddig elért általános eredményeket – mind a 33 átvilágított fejezetet megnyitották és 3 fejezetet ideiglenesen lezártak –, valamint üdvözli, hogy a 2021 júniusában megtartott 13. kormányközi konferencián a felek megállapodásra jutottak a bővítési folyamat felülvizsgált módszertanának azon elemeiről, amelyeket be kell építeni a hatályos tárgyalási keretbe, és amelyeket alkalmazni kell a Montenegróval folytatott csatlakozási tárgyalások során. A csatlakozási tárgyalások további haladása szempontjából – még az előtt, hogy továbbléphetnénk más fejezetek ideiglenesen lezárása felé – továbbra is a 23. és 24. fejezetben meghatározott időközi jogállamisági kritériumok teljesítése a fő prioritás. Kizárólag a felvázolt kritériumok Montenegró teljesítését követően tudja majd az EU zárókritériumként meghatározni azokat a jogállamisági követelményeket, amelyeket Montenegrónak e fejezetek lezárásához kell majd teljesítenie. A Tanács újólá hangsúlyozza, hogy a teljes jogállamisági rendszer tekintetében kézzelfogható, stabil és fenntartható eredményeket kell felmutatni. Ahogyan az a tárgyalási keretben is szerepel, az e fejezetekkel kapcsolatos előrehaladás alapvető fontosságú, és továbbra is meghatározza a csatlakozási tárgyalások általános ütemét. A Tanács elvárja, hogy Montenegró határozottabb előrehaladást érjen el a csatlakozás felé vezető úton. A Tanács az alábbiakat tekinti a Montenegró által végrehajtandó legfontosabb és legsürgetőbb reformoknak.

17. A Tanács határozottan arra ösztönzi Montenegrot, hogy tanúsítson határozott politikai akaratot, vessen véget a megosztottságnak, és érjen el kézzelfogható eredményeket mindenekelőtt az olyan kritikus fontosságú területeken, mint **a véleménynyilvánítás és a média szabadsága, valamint a korrupció elleni küzdelem**, továbbá folytassa a szervezett bűnözéssel kapcsolatos ügyek kezelése, valamint a bűncselekményekből származó vagyon lefoglalása és elkobása tekintetében fennálló hiányosságok kezelését. A Tanács emlékeztet arra, hogy foglalkozni kell az alapvetően fontos igazságügyi reformok stagnáló végrehajtásának kérdésével, így többek között a kulcsfontosságú független intézményekben és a bírói karban szükséges fontos, de még mindig függőben lévő kinevezésekkel. A Tanács ezenfelül ismételten felszólítja Montenegrot, hogy kiemelt feladatként garantáljon olyan biztonságos légkört, amely elősegíti a véleménynyilvánítás szabadságát és a média függetlenségét, többek között azáltal, hogy fokozza az újságírókkal szembeni támadások ügyeinek kivizsgálására és megoldására irányuló erőfeszítéseket, és hatékonyan fellép a dezinformációval, az online zaklatással és a gyűlöletbeszéddel szemben. Kulcsfontosságú a közszolgálati műsorszolgáltatók függetlenségének biztosítása és az összes médiaszervezetet lefedő, hatékony önszabályozó mechanizmus létrehozása. A Tanács hangsúlyozza, hogy határozott politikai kötelezettségvállalást és valós elkötelezettséget vár minden érintett intézménytől és szereplőtől e törekvések mindegyikével kapcsolatban.

A Tanács ösztönzi továbbá Montenegrot, hogy **erősítse az intézmények – mindenekelőtt az igazságügyi intézmények – függetlenségét**, valamint tanúsítson határozott politikai akaratot **a közigazgatási reformmal** és a közigazgatási kapacitás megerősítésével kapcsolatos munka folytatására. A Tanács ezzel összefüggésben megállapítja, hogy Montenegrónak a csatlakozási folyamat és a tárgyalások előmozdítása, valamint az uniós vívmányok alkalmazása érdekében gondoskodnia kell arról, hogy a közigazgatásban a munkaerő-felvétel a tényleges érdemeken alapuljon, és az EU-val kapcsolatos szakértelem rendelkezésre álljon.

18. A Tanács hangsúlyozza, hogy **a választási reform** továbbra is létfontosságú a választók bizalmának megerősítéséhez, valamint minden pártot arra ösztönöz, hogy tanúsítson felelősségteljes magatartást, és folytasson érdemi és inkluzív **politikai párbeszédet a parlamentben** azért, hogy ezzel elejét lehessen venni a politikai színtér további polarizációjának.

19. Ami a **gazdasági reformokat** illeti, a Tanács megállapítja, hogy a Covid19-világjárvány súlyos terhet rótt a gazdaságra. Ennek ellenére a kormánynak sikerült folytatnia néhány tervezett reform végrehajtását, és sikerült enyhítenie a pénzügyi kockázatokat, miközben a pénzügyi ágazat stabil maradt. A Tanács arra ösztönzi Montenegrót, hogy maradéktalanul hajtsa végre a gazdasági és pénzügyi párbeszéd keretében elfogadott együttes következtetésekben meghatározott szakpolitikai iránymutatást, így például a helyreállítás megszilárdulását követően csökkentse a költségvetési hiányt és a GDP-arányos államadósságot, javítsa a költségvetési irányítást és átláthatóságot, valamint hajtsa végre strukturális reformokat.
20. A Tanács nagyra értékeli Montenegrónak a **regionális együttműködés** továbbfejlesztése és a **jószomszédi kapcsolatok** erősítése iránti, továbbra is fennálló konstruktív elkötelezettségét.
21. A Tanács továbbra is komoly elismerését fejezi ki Montenegrónak a külpolitikai kérdéseket érintő következetes együttműködéséért, és mindenekelőtt azért, hogy folyamatosan teljes mértékben igazodik az **EU közös kül- és biztonságpolitikájához**. Üdvözli emellett, hogy Montenegro továbbra is aktívan részt vesz a **közös biztonság- és védelempolitika** keretében végzett missziókban és műveletekben.

SZERBIA

22. A Tanács üdvözli a csatlakozási tárgyalások során eddig elért **általános eredményeket** – a 35 átvilágított fejezetből 22-at megnyitottak és 2 fejezetet ideiglenesen lezártak –, valamint üdvözli, hogy a 2021 júniusában megtartott 12. kormányközi konferencián a felek megállapodásra jutottak a bővítési folyamat felülvizsgált módszertanának azon elemeiről, amelyeket be kell építeni a hatályos tárgyalási keretbe, és amelyeket alkalmazni kell a Szerbiával folytatott csatlakozási tárgyalások során. A Tanács továbbra is hangsúlyozza, hogy a jogállamisággal és az alapvető jogokkal kapcsolatos fejezetek, valamint a Szerbia és Koszovó közötti kapcsolatok normalizálása tekintetében elért eredmények – amint ez a tárgyalási keretben is szerepel – továbbra is lényegesek és meg fogják határozni a csatlakozási tárgyalások általános ütemét.
23. A Tanács nyugtázza, hogy a szerb kormány továbbra is stratégiai céljának tekinti az uniós integrációt, és felszólítja a szerb hatóságokat, hogy határozottan kötelezzék el magukat az **EU értékei** mellett és mozdítsák elő azokat, továbbá helyezzenek nagyobb hangsúlyt a célkitűzésre és folytassanak proaktív, pozitív és egyértelmű kommunikációt az EU-ról, Szerbia legfontosabb politikai és gazdasági partneréről.

24. A Tanács nyugtázza, hogy a jogállamiság egyes területein Szerbia eredményeket ért el, ugyanakkor megállapítja, hogy számos más területen csak korlátozott mértékű előrehaladás történt, és folyamatosak a késedelmek. A Tanács arra ösztönzi Szerbiát, hogy továbbra is tanúsítson politikai akaratot a reformok további felgyorsítására, és arra, hogy az **alapvetően fontos területeken** meggyőző és kézzelfogható eredményeket érjen el. A Tanács az alábbiakat tekinti a Szerbia által végrehajtandó legfontosabb és legsürgetőbb reformoknak.

Szerbiának arra kell összpontosítania, hogy teljesítse a 23. és a 24. fejezetre vonatkozó időközi kritériumokat, többek között az e fejezetekre vonatkozó felülvizsgált cselekvési tervek végrehajtásán keresztül. Továbbra is kiemelt figyelmet kell fordítani az **igazságszolgáltatás** függetlenségére és általános hatékonyságára, valamint a vonatkozó reformok eredményes végrehajtására. A Tanács üdvözli az alkotmányos reform terén eddig elért eredményeket, és felszólítja Szerbiát, hogy a jelenlegi jogalkotási ciklus során, az európai normákkal és a Velencei Bizottság ajánlásaival összhangban véglegesítse azt. Szerbiának – eredményes nyomozások, büntetőeljárások és jogerős ítéletek, és a bűncselekményből származó vagyoni eszközök befagyasztása és elkobása révén – kézzelfogható eredményeket és meggyőző előrelépést kell elérnie mindenekelőtt **a súlyos bűncselekmények, a szervezett bűnözés, így többek között a pénzmosás elleni küzdelem** területén. Szerbiának fokoznia kell a többek között magas szinten elkövetett korrupció elleni küzdelemre irányuló erőfeszítéseit.

A Tanács nyugtázza a médiastratégia és a vonatkozó cselekvési terv elfogadását, valamint felszólítja Szerbiát, hogy ténylegesen és késedelem nélkül hajtsa végre azokat, tiszteletben tartva a médiastratégia célkitűzéseinek betűjét és szellemét. A Tanács ugyanakkor komoly aggodalmának ad hangot amiatt, hogy a **véleménynyilvánítás szabadsága** tekintetében csak korlátozott előrelépés történt az általános környezet javítása terén. A Tanács újólaj felszólítja Szerbiát, hogy sürgősen garantáljon olyan biztonságos légkört, amely elősegíti a véleménynyilvánítás szabadságának zavartalan gyakorlását és a média függetlenségét, többek között azáltal, hogy fokozza az újságírókkal szembeni fenyegetéssel, megfélemlítéssel és erőszakkal kapcsolatos ügyek kivizsgálására irányuló erőfeszítéseket.

Szerbiának továbbra is különös figyelmet kell fordítania az **alapvető jogok** teljes körű tiszteletben tartására – így például a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő csoportok védelmére –, valamint a nemzeti kisebbségekkel szembeni megkülönböztetésmentes bánásmódra Szerbia egész területén, különösen az oktatás, a kisebbségi nyelvek használata, valamint a kisebbségi nyelveken elérhető médiaszolgáltatások és vallási szertartások terén, továbbá aktívan folytatnia kell a gyűlölet-bűncselekményekhez kapcsolódó nyomozásokat és ítélethozatalt.

A Tanács nyomatékosítja, hogy biztosítani kell a **demokratikus intézmények megfelelő működését**, és hangsúlyozza, hogy a választási reform továbbra is létfontosságú a választási bizalom megerősítéséhez. A Tanács megállapítja, hogy Szerbia megkezdte az EBESZ/ODIHR régóta meglévő ajánlásainak végrehajtását. Elengedhetetlen, hogy a bejelentett 2022. évi választások előtt mindezeket a kulcsfontosságú ajánlásokat inkluzív és átlátható módon, széles körű politikai konszenzus alapján végrehajtsák. Fontos, hogy az Európai Parlament által vezetett, pártok közötti párbeszéd során meghatározott intézkedéseket is végrehajtsák. A **civil társadalom** fejlődését és finanszírozását támogató környezet tényleges kialakítását még meg kell valósítani.

A Tanács továbbra is hangsúlyozza: fontos, hogy az ország foglalkozzon a **háborús bűncselekmények** kérdésével, megoldja az eltűnt személyekkel kapcsolatos lezáratlan ügyeket, és teljeskörűen együttműködjön a nemzetközi büntetőtörvényszékek fennmaradó feladatainak ellátására szolgáló mechanizmussal, többek között annak révén, hogy sürgősen és maradéktalanul elfogadja és végrehajtja annak ítéleteit és határozatait. Nem szabad támogatni az elítélt háborús bűnösöket, nem szabad nyilvános teret biztosítani számukra, és nem szabad dicsőíteni vagy tagadni büntetteiket.

25. Ami a **gazdasági reformokat** illeti, a Tanács meglelégedéssel nyugtázza a működő piactgazdaság megteremtése irányában tett folyamatos előrelépéseket, és azt, hogy a Covid19-válság hatását sikeresen enyhítette többek között a válság előtti erőteljes dinamizmus, valamint a jelentős és időben meghozott számos költségvetési és monetáris támogatási intézkedés. A Tanács arra ösztönzi Szerbiát, hogy maradéktalanul hajtsa végre a gazdasági és pénzügyi párbeszéd keretében elfogadott együttes következtetésekben meghatározott szakpolitikai iránymutatást, valamint vigye tovább a közigazgatás és az állami tulajdonban lévő vállalatok strukturális reformját. Fontos biztosítani az uniós közbeszerzési vívmányoknak való teljes körű megfelelést. A Tanács üdvözli a Szerbia által a 3. (Versenyképesség és inkluzív növekedés) témakörben a tárgyalási nyitókritériumok teljesítése érdekében tett erőfeszítéseket, és folytatni fogja ezek értékelését.
26. A Tanács újól原因 hangsúlyozza, hogy a tárgyalási kerettel összhangban Szerbiának teljesítenie kell az arra irányuló kötelezettségvállalását és fokoznia kell az arra irányuló erőfeszítéseit, hogy fokozatosan igazodjon az **EU közös kül- és biztonságpolitikájához**, valamint kiemelt feladatként, tartós és kézzelfogható módon javítania kell jelenlegi eredményeit.

27. A Tanács üdvözli, hogy Szerbia továbbra is aktívan részt vesz a **közös biztonság- és védelempolitika** keretében megvalósuló uniós missziókban és műveletekben, valamint jelentősen hozzájárul azokhoz.
28. A Tanács újílag hangsúlyozza, hogy Szerbiának teljesítenie kell azon kötelezettségvállalását, hogy jogszabályait összhangba hozza az **EU közös vízümpolitikájával**.
29. Az EU közvetítésével zajló **párbeszédet** illetően a Tanács üdvözli, hogy 2021 júniusában folytatódott a párbeszéd, továbbá elismerését fejezi ki a főképvisezőnek, valamint a Belgrád és Pristina közötti párbeszédért és más, a Nyugat-Balkán régióját érintő kérdésekért felelős EUKK-nak a párbeszéd iránti elkötelezettségéért. A Tanács azt várja Szerbiától, hogy jóhiszeműen és a kompromisszum szellemében vegyen részt az EU közvetítésével zajló párbeszédben azért, hogy olyan átfogó, jogilag kötelező erejű megállapodást lehessen elérni Koszovóval, amely összhangban áll a nemzetközi joggal és az uniós vívmányokkal. E megállapodás keretében foglalkozni kell minden lezáratlan kérdéssel, és a megállapodásnak hozzá kell járulnia a regionális stabilitáshoz. Ez döntő fontosságú ahhoz, hogy Szerbia és Koszovó előreléphessen saját európai útján. A Tanács ismételtén hangsúlyozza, hogy határozottan elvárja a múltban kötött minden megállapodás tiszteletben tartását és haladéktalan végrehajtását. Mindkét félnek el kell kerülnie továbbá a stabilitást aláásó cselekményeket és a párbeszédnek nem kedvező retorikát.
30. A Tanács üdvözli, hogy Szerbia elkötelezett a **regionális együttműködés** aktív előmozdítása mellett, továbbá arra ösztönzi az országot, hogy folytassa a **jószomszédi kapcsolatok** megerősítésére irányuló erőfeszítéseit, valamint járuljon hozzá a stabilitáshoz és a megbékéléshez.

TÖRÖKORSZÁG

31. A Tanács emlékeztet arra, hogy az Európai Tanács 2021. június 24–25-én jelezte, hogy az Európai Uniónak stratégiai érdeke, hogy stabil és biztonságos környezet alakuljon ki a Földközi-tenger keleti térségében, valamint hogy együttműködésen alapuló és kölcsönösen előnyös kapcsolat jöjjön létre Törökországgal. Az Európai Tanács üdvözölte, hogy a Földközi-tenger keleti térségében enyhültek a feszültségek, és hangsúlyozta, hogy ezt a helyzetet fenn kell tartani, valamint újólag kiemelte, hogy az EU kész arra, hogy – amennyiben teljesülnek az Európai Tanács tagjai által 2021. március 25-én és az Európai Tanács korábbi következtetéseiben meghatározott feltételek – fokozatos, arányos és visszafordítható módon megbeszéléseket folytasson Törökországgal több közös érdekű területen.
32. Mindezek és a korábbi európai tanácsi következtetések szem előtt tartásával a Tanács továbbra is elkötelezett a nyílt és őszinte párbeszéd fenntartása, valamint az olyan közös kihívások kezelése és az olyan közös érdekű, meghatározó fontosságú területeken folytatott együttműködés mellett, mint például a migráció, a népegészségügy, az éghajlat-politika, a terrorizmus elleni küzdelem és a regionális kérdések. A Tanács nyugtázza, hogy az EU és Törökország e kérdések közül többről újra magas szintű párbeszédet kezdett a közelmúltban, valamint hogy Törökország megerősítette az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodást.
33. A Tanács elismerését fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy Törökország továbbra is jelentős erőfeszítéseket téve csaknem 4 millió menekültet fogad be és fedezi a szükségleteiket. Az EU időben biztosítani fogja a menekülteknek és a befogadó közösségeknek nyújtott folyamatos támogatást. Az **EU–Törökország nyilatkozat** továbbra is eredményeket hoz. A Tanács emlékeztet arra, hogy az Európai Tanács a 2021. október 21–22-i ülésén felszólította Törökországot, hogy biztosítsa a 2016. évi EU–Törökország nyilatkozat teljes körű és megkülönböztetéstől mentes végrehajtását, többek között a Ciprusi Köztársasággal szemben is. A hatékony határigazgatás, valamint a visszaküldések újraindítása továbbra is prioritást élvez. Továbbra is alapvető fontosságú az EU és Törökország közötti visszafogadási megállapodás teljes körű és hatékony végrehajtása, valamint a bel- és igazságügy területén az összes uniós tagállammal való együttműködés.

34. A Tanács ismételten komoly aggodalmának ad hangot a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok – köztük a véleménynyilvánítás szabadsága – területén tapasztalható újabb és különösen nyugtalanító visszalépés, valamint a bírói függetlenség rendszerszintű hiánya miatt. Számos, a szükségállapot során hozott korlátozó intézkedés beépült a jogszabályokba, így azok komoly kedvezőtlen hatással vannak a török lakosságra. A civil társadalom és szervezetei folyamatos nyomás alatt működnek egy egyre nagyobb kihívást jelentő környezetben. Nem nézhető el sem a bírói függetlenség rendszerszintű hiánya és az igazságszolgáltatásra nehezedő indokolatlan nyomás, sem pedig az újságírókkal, a tudományos dolgozókkal, a politikai pártok tagjaival – ezen belül a parlamenti képviselőkkel –, az ügyvédekkel, az emberijog-védőkkel, a közösségi média felhasználóival, valamint az alapvető jogokat és szabadságaikat gyakorló más személyekkel szembeni folytatódó korlátozások, őrizetbe vételek, bebörtönzések és egyéb intézkedések. A Tanács hangsúlyozza annak fontosságát, hogy tiszteletben tartsák a választási folyamat törvényességét és integritását, különös tekintettel arra, hogy számos esetben került sor letartóztatásokra, továbbá a demokratikusan megválasztott polgármesterek lemondatására és leváltására, valamint az ellenzéki pártokkal és tagjaikkal szembeni fellépésre. A Tanács ismételten súlyos aggodalmának ad hangot a beszámolóiban ismertetett, az e területeket érintő folytatódó kedvezőtlen fejlemények miatt, emlékeztet a nemzetközi normákra és a Törökország által vállalt kötelezettségekre, valamint felszólítja Törökországot, hogy sürgősen fordítsa meg a kedvezőtlen tendenciákat, és hitelesen foglalkozzon a Bizottság jelentésében szereplő számos súlyos hiányossággal. Törökországnak továbbá szorosabb együttműködést kell kialakítania az Európa Tanáccsal, valamint annak megfelelő szerveivel és intézményeivel, foglalkoznia kell a legfontosabb ajánlásaikkal, teljeskörűen végre kell hajtania az emberi jogok európai egyezményét és azokat az egyéb nemzetközi emberi jogi eszközöket, amelyeknek Törökország a részes fele, továbbá – az emberi jogok európai egyezményének 46. cikkével összhangban – végre kell hajtania az Emberi Jogok Európai Bíróságának valamennyi ítéletét.
35. A **gazdasági reformokat** illetően a Tanács megállapítja, hogy az ország piacgazdaságának működésével kapcsolatban továbbra is komoly aggályok állnak fenn. Az intézményi és szakpolitikai koordináció hiányosságai aláásták a hatósági intézkedések hitelességét és eredményességét, továbbá jelentősen nőttek az egyensúlyhiányok, ami a pénzügyi piac instabilitásához, a munkaerőpiacra gyakorolt rendkívül kedvezőtlen hatáshoz és nagyobb szegénységhez vezetett. A Tanács arra ösztönzi Törökországot, hogy maradéktalanul hajtsa végre a **gazdasági és pénzügyi párbeszéd keretében elfogadott együttes következtetéseiben** meghatározott szakpolitikai iránymutatást. Különösen fontos a szabályozó hatóságok, így például a központi bank függetlensége.

A Tanács emlékeztet továbbá arra, hogy Törökországnak teljesítenie kell az **EU–Törökország vámunió** működtetésével kapcsolatos kötelezettségeit, biztosítva annak tényleges alkalmazását valamennyi tagállam vonatkozásában. A Tanács sajnálattal állapítja meg, hogy Törökország folytatja az EU és Törökország közötti vámunió keretében vállalt kötelezettségeitől való eltávolodást, és emlékeztet arra, hogy haladéktalanul fel kell számolni a vámunióval összeegyeztethetetlen kereskedelmi akadályokat, illetve az azokkal egyenértékű intézkedéseket.

36. A Tanács újól fog felszólítja Törökországot, hogy fokozatosan igazodjon az **EU közös kül- és biztonságpolitikájához**, valamint kiemelt feladatként kezelve fordítsa vissza az egyre kedvezőtlenebb tendenciákat. Emellett emlékeztet a tagállamoknak a nemzetközi szervezetekhez történő csatlakozásával kapcsolatos tanácsi álláspontra. A Tanács aggodalommal állapítja meg, hogy Törökország külpolitikája egyre inkább ellentétben áll a közös kül- és biztonságpolitika keretében meghatározott uniós prioritásokkal, többek között Líbia és az IRINI-művelet tekintetében is. Összhangban azzal, hogy az EU-nak és Törökországnak közös érdeke a régió békéje és stabilitása, a Tanács elvárja Törökországtól és minden szereplőtől, hogy pozitív hozzáállást tanúsítson a regionális válságok megoldása tekintetében.
37. A Tanács továbbra is elvárja, hogy Törökország egyértelműen kötelezze el magát a **jószomszédi kapcsolatok**, a nemzetközi megállapodások, valamint a békés vitarendezés mellett, amelybe szükség esetén a Nemzetközi Bíróság is bevonható.

A Tanács – a 2006. december 11-i, a 2018. június 26-i és a 2019. június 18-i, később az Európai Tanács által is jóváhagyott következtetéseiben, valamint a 2005. szeptember 21-i nyilatkozatban foglaltaknak megfelelően – felszólítja Törökországot, hogy tegyen eleget a tárgyalási keret alapján fennálló kötelezettségeinek, beleértve a társulási megállapodás kiegészítő jegyzőkönyvének az összes tagállam vonatkozásában történő maradéktalan és megkülönböztetésmentes végrehajtását is. A Tanács újól fog hangsúlyozza, hogy elengedhetetlen minden tagállam elismerése. Törökországnak fel kell hagynia minden olyan fenyegetéssel és cselekménnyel, amely árt a jószomszédi kapcsolatoknak, normalizálnia kell kapcsolatait a Ciprusi Köztársasággal, valamint tiszteletben kell tartania az összes uniós tagállam szuverenitását az adott tagállam felségvizein és légterében, továbbá tiszteletben kell tartania a tagállamoknak az uniós és a nemzetközi jog, így többek között az Egyesült Nemzetek Tengerjogi Egyezménye (UNCLOS) alapján fennálló valamennyi szuverén jogát, ideértve a természeti erőforrások feltárásához és kiaknázásához fűződő jogaikat is.

38. Az EU továbbra is teljes mértékben elkötelezett a **ciprusi probléma** átfogó rendezése mellett. Ezzel összefüggésben emlékeztet arra, hogy e tekintetben továbbra is döntő fontosságú, hogy Törökország elkötelezze magát a békés rendezés mellett, és hozzájáruljon ahhoz, ideértve a probléma külső vetületeit is, mindezt az ENSZ keretében, a politikai egyenlőséget élvező két közösségből és két zónából álló föderáció modellje alapján, összhangban az összes vonatkozó ENSZ BT-határozattal, valamint az uniós alapelvekkel és vívmányokkal. A Tanács sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az ENSZ égisze alatt 2021 áprilisában Genfben tartott nem hivatalos találkozó nem vezetett a hivatalos tárgyalások újrafelvételéhez. Az EU továbbra is aktív szerepet fog játszani e folyamat támogatásában.

A Tanács elítéli Törökország Varószíával kapcsolatos egyoldalú intézkedéseit, amelyek ellentétesek az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozataival, valamint emlékeztet Varószia jogállásának fontosságára és arra, hogy maradéktalanul tiszteletben kell tartani az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozatait, különösen az 550., a 789. és az 1251. sz. határozatot, amint azt az Európai Tanács a 2021. június 24-i ülésén hangsúlyozta. A Tanács ezen intézkedések azonnali visszavonására, valamint a Varószíával kapcsolatban 2020 októbere óta tett valamennyi lépés visszafordítására szólít fel.

39. A Tanács sajnálattal állapítja meg, hogy Törökország továbbra is egyre jobban eltávolodik az Európai Uniótól, továbbá emlékeztet a korábbi következtetéseire, amelyben megállapította, hogy a Törökországgal való csatlakozási tárgyalások ennél fogva gyakorlatilag leálltak, és egyetlen további fejezet megnyitását vagy lezárását sem lehet fontolóra venni.

A STABILIZÁCIÓS ÉS TÁRSULÁSI FOLYAMAT

ÉSZAK-MACEDÓN KÖZTÁRSASÁG

40. A Tanács üdvözli az Észak-macedón Köztársaságnak az uniós reformprogram előbbrevitele iránti elkötelezettségét, amely lehetővé tette, hogy 2020 márciusában megszülessen a döntés a csatlakozási tárgyalások megkezdéséről. A Tanács érdeklődéssel várja, hogy a tárgyalási keretnek a Tanács általi jóváhagyását követően a lehető leghamarabb sor kerüljön az Észak-macedón Köztársasággal tartandó első kormányközi konferenciára.

41. A Tanács nyugtázza, hogy az EBESZ/ODIHR szerint a 2021. október 17-i és 31-i helyhatósági **választások** versenyen alapultak, és tiszteletben tartották az alapvető szabadságokat. A jogi keret számos hiányossága azonban alátámasztja, hogy a választási jogszabályok átfogó felülvizsgálatára van szükség. A Tanács hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a hatóságok továbbra is kellő időben és inkluzív módon foglalkozzanak az EBESZ/ODIHR és a Velencei Bizottság fennmaradó ajánlásaival.
42. A Tanács üdvözli a **jogállamiság** – többek között a korrupcióval és a szervezett bűnözéssel szembeni küzdelem – terén elért eredményeket, valamint a kormány elkötelezettségét az EU-val kapcsolatos reformok végrehajtásának fenntartása és felgyorsítása iránt. E strukturális reformok fenntarthatóvá tétele egy olyan hosszú távú folyamat, amelyben szükség van mind a kormány, mind pedig az ellenzék folyamatos részvételére. A Tanács valamennyi felet a jelenlegi reformlendület továbbvitelére és a konstruktív párbeszéd javítására ösztönzi.
43. Az **igazságszolgáltatást** illetően a Tanács üdvözli, hogy némi előrelépés történt az igazságügyi reformstratégia végrehajtásában, így az ország fokozottabban figyelembe vette a Velencei Bizottság és a rendszerszerű jogállamisági problémákkal foglalkozó vezető szakértői csoport ajánlásait. A Tanács kiemeli, hogy a hangsúlyt a hatályos stratégiák és törvények végrehajtására, valamint a már meglévő eszközöknek az uniós normákkal összhangban való felhasználására kell helyezni. A már elért eredményekre építve biztosítani kell az igazságszolgáltatási rendszer függetlenségét, szakszerűségét és pártatlanságát. A Tanács nyugtázza a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelemnek – köztük a magas szinteket érintő ügyek kivizsgálásának – a folytatására irányuló erőfeszítéseket. A Tanács hangsúlyozza, hogy biztosítani kell az igazságügyi reformstratégiára vonatkozó aktualizált cselekvési terv, valamint a bírói karra és az ügyészségre vonatkozó emberierőforrás-stratégiák szisztematikus végrehajtását. A Tanács hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az érintett intézmények lépéseket tegyenek a korrupció megelőzése terén különösen proaktívan fellépő, a korrupció megelőzéséért felelős állami bizottság ajánlásai nyomán. A Tanács felszólítja az Észak-macedón Köztársaságot, hogy folytassa a véleménynyilvánítás szabadságának és az újságírók biztonságának további megerősítésére irányuló erőfeszítéseit.

44. A Tanács megállapítja, hogy történt némi előrelépés a **közigazgatás** területén. Továbbra is alapvető fontosságú biztosítani az átláthatóságot, az érdem szerinti elbírálás és a méltányos képviselet elvének a tiszteletben tartását, többek között a jogszabályi keret javítása és végrehajtása révén.
45. Az ország a NATO-val és a stratégiai partnerekkel együttműködve átfogó módon megreformálta hírszerzési és biztonsági szolgálatait. A Tanács kiemeli, hogy növelni kell a hírszerzési szolgálatok feletti parlamenti felügyeletre irányuló kapacitást.
46. A Tanács üdvözli, hogy az Észak-macedón Köztársaság továbbra is aktív és konstruktív szerepet tölt be a vegyes **migrációs** áramlások kezelésében, mégpedig azáltal, hogy hatékony együttműködést folytat a szomszédos országokkal és az uniós tagállamokkal.
47. A **gazdasági reformokat** illetően a Tanács arra ösztönzi az Észak-macedón Köztársaságot, hogy folytassa az uniós belső piac követelményeinek való megfelelésre, valamint az Unión belüli versenyképességgel és piaci erőkkel való megbirkózásra irányuló erőfeszítéseit. Továbbá arra ösztönzi az Észak-macedón Köztársaságot, hogy hatékony és jól összehangolt strukturális reformokkal teljeskörűen hajtsa végre a gazdasági és pénzügyi párbeszéd keretében elfogadott együttes következtetésekből meghatározott szakpolitikai iránymutatást.
48. A Tanács üdvözli, hogy a népszámlálás 2021. szeptember 30-án lezárult, és nyugtázza, hogy az eredmények közzétételére várhatóan az elkövetkező hónapokban sor kerül.
49. A **jószomszédi kapcsolatok** és a **regionális együttműködés** továbbra is a bővítési folyamat, valamint a stabilizációs és társulási folyamat alapvető elemei. A 2020. márciusi tanácsi következtetések 2. pontjára utalva a Tanács emlékeztet arra, hogy nagy jelentőséggel bír a kézzelfogható eredmények elérése, valamint a kétoldalú megállapodásoknak, köztük a Görögországgal létrejött preszpa-tavi megállapodásnak és a jószomszédi viszonyról szóló, Bulgáriával kötött szerződésnek a jóhiszemű végrehajtása.

50. A Tanács üdvözli továbbá, hogy az ország jóval nagyobb mértékben igazodik az **EU közös kül- és biztonságpolitikájához**, ami kedvező tendenciára utal, és tükrözi, hogy az ország milyen stratégiai irányvonalat választott. A Tanács arra ösztönzi az országot, hogy folytassa a KKBP-hez való igazodásának fokozását. Üdvözli emellett, hogy az Észak-macedón Köztársaság továbbra is aktívan részt vesz a közös biztonság- és védelempolitika keretében végzett uniós missziókban és műveletekben.

ALBÁNIA

51. A Tanács üdvözli Albániának az uniós reformprogram előbbrevitelére irányuló folyamatos eltökéltségét, amely lehetővé tette, hogy 2020 márciusában megszülessen a döntés az uniós csatlakozási tárgyalások megkezdéséről. A Tanács várakozással tekint az elé, hogy a tárgyalási keretnek a Tanács általi jóváhagyását követően a lehető leghamarabb sor kerüljön az Albániával tartandó első kormányközi konferenciára.
52. A Tanács nyugtázza, hogy a 2021. áprilisi parlamenti választásokat összességében jól szervezték meg, és emlékeztet arra, hogy ezekre a választásokra az EBESZ/ODIHR ajánlásaival összhangban végrehajtott széles körű reform nyomán az új választási keret alapján került sor. A Tanács ösztönzi továbbá az EBESZ/ODIHR fennmaradó ajánlásainak további végrehajtását. A Tanács hangsúlyozza, hogy továbbra is kulcsfontosságú az országban zajló inkluzív és konstruktív politikai párbeszéd, és ezzel összefüggésben a Tanács üdvözli, hogy az ellenzék visszatért a parlamentbe.

A Tanács üdvözli, hogy Albánia jó eredményeket ért el a **jogállamiság** területén, különösen az átfogó igazságügyi reform határozott ütemű végrehajtásával, valamint a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem megerősítésével. A szervezett bűnözés és a korrupció elleni küzdelemhez újonnan létrehozott szakosodott struktúrák vonatkozásában már jelentkeztek az első kedvező eredmények. Folytatni kell egyrészt a meggyőző eredmények elérésére irányuló erőfeszítéseket – többek között a magas szinten elkövetett korrupcióval és a magas szintű szervezett bűnözéssel kapcsolatban proaktív vizsgálatok és jogerős ítéletek, valamint a Pénzügyi Akció Munkacsoport ajánlásainak megvalósítását célzó cselekvési terv további végrehajtása révén –, másrészt pedig a megfelelő tagállami hatóságokkal való jó együttműködést.

A Tanács üdvözli, hogy az átvilágítás határozott ütemben halad és kézzelfogható eredményeket produkált, valamint ösztönzi az albán hatóságokat, hogy tegyenek meg minden erőfeszítést a folyamat sikeres lezárulása érdekében. A Tanács üdvözli, hogy a felsőbíróság újra megkezdte működését annak köszönhetően, hogy ismét határozatképessé vált, és így folytatni tudja az ügyekkel kapcsolatos határozatok meghozatalát, ugyanakkor további kinevezésekre van szükség a még meglévő összes üres álláshely betöltése céljából. A Tanács üdvözli továbbá, hogy az alkotmánybíróság az újabb kinevezések révén visszanyerte teljes körű működőképességét.

Az alapvető jogokat illetően a Tanács meglelégedéssel nyugtázza a földművelési ágazat átfogó reformjának végrehajtására és a tulajdonjogok rendezésére irányuló jelenlegi erőfeszítéseket, és felszólítja a hatóságokat, hogy átlátható módon, az összes érdekelt féllel való konzultáció keretében folytassák ezeket az erőfeszítéseket, így például foglalkozzanak az irathamisítási ügyekkel, és vigyék mielőbb tovább a nyilvántartásba vételi és kompenzációs folyamatot. A Tanács üdvözli a népszámlálásról szóló törvény elfogadását, és várakozással tekint annak zökkenőmentes, teljes mértékben átlátható, és a nemzetközi normákkal összhangban történő végrehajtása elé. A Tanács üdvözli továbbá a nemzeti kisebbségek védelméről szóló 2017. évi kerettörvényhez kapcsolódó másodlagos jogszabályok elfogadását, és arra sürgeti Albániát, hogy az európai normákkal összhangban és az összes érdekelt fél bevonásával mielőbb fogadja el és hajtsa végre a fennmaradó szabályozásokat.

Ezen túlmenően a Tanács felszólítja Albániát, hogy tegyen további erőfeszítéseket annak érdekében, hogy kézzelfogható előrelépést érjen el a véleménynyilvánítás szabadsága és az újságírók biztonsága terén. A Tanács újólag hangsúlyozza, hogy – amennyiben a parlament tovább vizsgálja a médiatörvényt – mennyire fontos biztosítani azt, hogy annak módosításai összhangban legyenek a Velencei Bizottság ajánlásaival és a nemzetközi normákkal. A Tanács üdvözli továbbá a közigazgatási reform terén elért kézzelfogható eredményeket, és arra ösztönzi Albániát, hogy eltökélten folytassa az e területen tett erőfeszítéseit. Javítani kell a **közigazgatáson** belüli koordinációt, különösen a szakpolitikai tervezési és a költségvetési folyamatok integrálása, valamint az uniós integrációval kapcsolatos kérdések tekintetében. Az új ügynökségek létrehozása a civil társadalmi szervezetek részvételével zajló inkluzív folyamat keretében kell, hogy megvalósuljon, és annak elő kell segítenie a fékek és ellensúlyok működését, valamint a hatékonyságot.

53. A **migrációt** illetően Albánia az első olyan nyugat-balkáni ország, ahol hatályba lépett az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökséggel kötött, jogállási kérdéseket szabályozó megállapodás. A Frontexszel az EU-n kívül végrehajtott legelső közös művelet sikeresnek bizonyult. Bár az albán állampolgárok által az EU-ban benyújtott, menedékjog iránti megalapozatlan kérelmek száma összességében jelentősen csökkent, ez a kérdés szoros nyomon követést, az albán hatóságok részéről pedig folyamatos és kitartó erőfeszítéseket igényel.
54. A **gazdasági reformokat** illetően a Tanács nyugtázza, hogy a 2019. novemberi földrengést és a Covid19-világjárvány által okozott 2020. évi külső sokkhatást megelőzően a munkanélküliség folyamatosan csökkent és rekord alacsony szinteket ért el, az export nőtt, a GDP-arányos államadósság pedig – bár még mindig magas – tovább csökkent. A Tanács arra ösztönzi Albániát, hogy maradéktalanul hajtsa végre a gazdasági és pénzügyi párbeszéd keretében elfogadott együttes következtetésekből meghatározott szakpolitikai iránymutatásokat azáltal, hogy fokozatosan csökkenti a GDP-arányos államadósságot, javítja a költségvetési irányítást és az átláthatóságot, valamint hatékony és jól koordinált strukturális reformokat hajt végre.
55. A Tanács üdvözli, hogy Albánia továbbra is konstruktív hozzáállást tanúsít a **regionális együttműködés** terén. A Tanács üdvözli továbbá, hogy a továbbra is alapvető fontosságú **jószomszédi kapcsolatok** biztosítása érdekében Albánia folytatta a párbeszédet.
56. A Tanács nagyra értékeli Albánia folyamatos együttműködését, valamint azt, hogy immár hosszabb ideje következetesen igazodik az **EU közös kül- és biztonságpolitikájához**. Üdvözli emellett, hogy Albánia továbbra is aktívan részt vesz a közös biztonság- és védelempolitika keretében megvalósuló uniós missziókban és műveletekben.

BOSZNIA-HERCEGOVINA

57. A Tanács mély sajnálatát fejezi ki az országban elhúzódó politikai válság miatt, amely nem tette lehetővé, hogy a reformok terén további előrelépés történjen 2021-ben, és elítéli az állami intézmények megbénítását. A Tanács minden politikai vezetőt arra ösztönöz, hogy tartózkodjanak a provokatív és megosztó retorikától és cselekményektől, így például az ország szuverenitásának, egységének és területi integritásának a megkérdőjelezésétől, valamint hagyjanak fel azokkal.

Elfogadhatatlan az a retorika és azok a kezdeményezések, amelyek a reformok visszafordítására és az állami intézmények tevékenységében való részvétel megtagadására irányulnak, valamint veszélyeztetik az országban az uniós vívmányokkal való jogszabályi összehangolást és az uniós integráció iránti politikai elkötelezettségét. Rendkívül fontos, hogy a patthelyzet leküzdése érdekében párbeszéd vegye kezdetét, minden politikai vezető részvételével.

A Tanács tudomásul veszi, hogy a reformok terén nagyon korlátozott előrehaladást sikerült elérni, és nyugtázza a megtett lépéseket, többek között azt, hogy Mostarban 2020 decemberében – 2008 óta első alkalommal – helyhatósági választásokat tartottak, továbbá megtartották a stabilizációs és társulási parlamenti bizottság ülését, valamint a kormányzat minden szintjén elfogadásra került a közigazgatási reformról szóló cselekvési terv és az államháztartási gazdálkodásra vonatkozó stratégiák.

58. A Tanács arra ösztönzi a bosznia-hercegovinai politikai vezetőket, hogy közös erőfeszítéssel teljesítsék az ország uniós tagság iránti kérelméről szóló, a Tanács által 2019-ben jóváhagyott bizottsági véleményben megjelölt mind a **14 kulcsfontosságú prioritást**, valamint – összhangban valamennyi polgár érdekével – tegyenek előrelépést az európai uniós csatlakozás irányába. A Tanács elismeréssel adózik az EU különleges képviselőjének e tekintetben kifejtett erőfeszítései előtt, és újólág megerősíti, hogy támogatja azokat. Bosznia-Hercegovina csak reformok végrehajtásával léphet előre az európai integráció felé.
59. A daytoni békemegállapodással meghatározott intézményi mechanizmusokat illetően Bosznia-Hercegovinának további alkotmányos és választási reformokat kell megvalósítania ahhoz, hogy biztosítani tudja valamennyi polgára számára az egyenlő és megkülönböztetésmentes bánásmódot, mindenekelőtt az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) által a Sejdić-Finci ügyben hozott ítélet végrehajtásával. A Tanács hangsúlyozza, hogy nem szabad olyan jogalkotási vagy politikai lépéseket tenni, amelyek tovább nehezítenék a Sejdić–Finci-ügyben hozott ítélet és a kapcsolódó ügyekben hozott EJEB-ítéletek végrehajtását, illetve tovább mélyítenék a megosztottságot. A korlátozott alkotmányos és választási reform tekintetében a Tanács újólág hangsúlyozza, hogy valódi párbeszédre alapuló és az európai normákkal összhangban lévő inkluzív folyamatra van szükség annak érdekében, hogy a választási folyamatban megszűnjön az egyenlőtlenség és a megkülönböztetés minden formája. A Tanács kiemeli, hogy számos alkotmánybírósági határozat teljes körű érvényesítése még mindig várat magára. Ezzel összefüggésben a Tanács felszólítja az ügynökségközi munkacsoportot, hogy mielőbb kezdje újra a munkáját, és a választási keret javítása céljából a szavazás előtt nyújtsa be a reformokra vonatkozó javaslatait.

60. A Tanács ösztönzi továbbá Bosznia-Hercegovinát, hogy az uniós tagság követelményeinek való megfelelés érdekében foglalkozzon az ország jogalkotási és intézményi keretének javítását célzó reformok végrehajtásával.

A Tanács elvárja, hogy Bosznia-Hercegovina szakszerű és politikamentes közszolgálat biztosításával, valamint a szakpolitikai döntéshozatal egész országra kiterjedő összehangolt megközelítésének garantálásával tegye meg a **közigazgatási reformhoz** elengedhetetlen lépéseket.

A Tanács hangsúlyozza a **korruptió és a szervezett bűnözés** megelőzésének és **az ellenük való küzdelemnek** a fontosságát, továbbá sajnálattal állapítja meg, hogy a véleményben megfogalmazott kulcsfontosságú prioritások és a jogállamisági kérdésekről szóló szakértői jelentésben szereplő megállapítások figyelembevételét illetően nem történt előrelépés. A Tanács hangsúlyozza, hogy a hatóságoknak törekedniük kell a **jogállamiság** megerősítésére. E célból a Tanács sürgeti Bosznia-Hercegovinát, hogy mielőbb fogadja el az Ügyészi és Bírói Főtanácsról szóló törvény módosításait annak érdekében, hogy az igazságszolgáltatás feddhetetlenségi intézkedésekkel bővüljön. A Tanács emlékeztet továbbá arra, hogy Bosznia-Hercegovinának sürgősen össze kell hangolnia a közbeszerzésekre és az összeférhetetlenségre vonatkozó jogszabályait az európai normákkal.

61. A Tanács sajnálattal állapítja meg, hogy nem történt előrelépés a **véleménynyilvánítás szabadsága** és az újságírók biztonsága terén, valamint felszólítja Bosznia-Hercegovinát, hogy fokozza az emberi jogokkal, a nemek közötti egyenlőséggel és a megkülönböztetésmentességgel kapcsolatos erőfeszítéseit.
62. A Tanács üdvözli a **migráció** kezelésének és koordinálásának javítása érdekében tett kedvező lépéseket, továbbá hangsúlyozza, hogy ezeket az erőfeszítéseket folytatni és fokozni kell. Bosznia-Hercegovinának elegendő és megfelelő menedékhelyet kell biztosítani minden rászoruló személy számára az ország egész területén. A migrációs kihívások sikeres kezelése érdekében a hatóságoknak stratégiát kell kialakítaniuk, külön költségvetést kell elfogadniuk, továbbá minden szinten biztosítaniuk kell a határigazgatási és a migrációkezelési kapacitások közötti hatékony koordinációt, valamint a menekültügyi rendszer működését.

63. A **gazdasági reformokat** illetően a Tanács megállapítja, hogy az ország korlátozott eredményeket ért el a működő piacgazdaság létrehozásában, valamint azon képessége tekintetében, hogy meg tudjon birkózni az Unión belül érvényesülő versenyképesszerrel és piaci erőkkel. A Tanács arra ösztönzi Bosznia-Hercegovinát, hogy maradéktalanul hajtsa végre a gazdasági és pénzügyi párbeszéd keretében elfogadott együttes következtetésekben szereplő szakpolitikai iránymutatást, mégpedig azáltal, hogy javítja az elemzési, a tervezési és a koordinációs kapacitásokat annak érdekében, hogy megerősödjön az országos szintű makrogazdasági politika kialakítása, valamint az olyan hatékony és megfelelően koordinált strukturális reformok végrehajtása, amelyekkel enyhíthetők lennének a belső piac szétagoltságából fakadó hatások, és amelyekkel elő lehetne segíteni a beruházásokat. A Tanács emlékeztet arra, hogy biztosítani kell a stabilizációs és társulási megállapodásnak (STM) való megfelelést, valamint az STM-mel létrehozott szervek rendszeres ülését.
64. A Tanács továbbá ismételten leszögezi, hogy egyértelműen elkötelezte magát Bosznia-Hercegovina mint önálló, egységes és szuverén ország uniós perspektívája mellett. A srebrenicai népirtás és a daytoni/párizsi békemegállapodások tavalyi 25. évfordulója nyomán a Tanács arra sarkall minden bosznia-hercegovinai politikai szereplőt, hogy lépjen túl a múltban gyökerező megosztó retorikán, vessen véget az elítélt háborús bűnösök dicsőítésének, és aktívan mozdítsa elő a megbékélést.
65. A Tanács arra ösztönzi Bosznia-Hercegovinát, hogy továbbra is tevékenyen vegyen részt a **regionális együttműködés és a jószomszédi kapcsolatok** építésében.
66. A Tanács sajnálattal állapítja meg, hogy Bosznia-Hercegovina esetében erőteljes visszaesés mutatkozik az **EU közös kül- és biztonságpolitikájához** való igazodás terén, és sürgeti az országot, hogy prioritásként kezelve, fordítsa meg ezt a kedvezőtlen tendenciát. A Tanács másrészt üdvözlí, hogy Bosznia-Hercegovina továbbra is aktívan részt vesz a közös biztonság- és védelempolitika keretébe tartozó uniós missziókban és műveletekben. A Tanács üdvözlí továbbá az EUFOR Althaia megbízatásának meghosszabbítását. Az EUFOR Althaia továbbra is támogatja a bosznia-hercegovinai hatóságokat abban, hogy valamennyi polgár számára biztos és biztonságos környezetet tudjanak fenntartani. A Tanács támogatja a főképviselőnek és hivatalának az 5+2 program végrehajtásában játszott szerepét és megbízatását.

KOSZOVÓ

67. A Tanács üdvözli, hogy a 2021 márciusában megválasztott új kormány megerősítette Koszovó stratégiai elkötelezettségét az európai út és az ezzel kapcsolatos reformok iránt. A Tanács újólal hangsúlyozza az EU és Koszovó közötti **stabilizációs és társulási megállapodás (STM)** folyamatos végrehajtásának a fontosságát, és üdvözli, hogy az ország elindította **európai reformprogramjának** második szakaszát. A Tanács szorgalmazza ez utóbbi végrehajtását, és hangsúlyozza, hogy az eddig elért korlátozott eredmények tükrében Koszovónak – az európai normákkal összhangban és a koszovói polgárok javát szem előtt tartva – sürgősen fel kell gyorsítania a reformfolyamatokat.
68. A Tanács üdvözli, hogy a 2021. február 14-i előrehozott parlamenti választások, valamint az október 17-i és november 14-i helyhatósági választások jól szervezettek és átláthatóak voltak. Emellett versenyen alapultak, a koszovói szerb területek kivételével. A Tanács elvárja a választási folyamatban visszatérő jelleggel megmutatkozó hiányosságok orvoslását, csakúgy, mint az uniós választási megfigyelő misszió kapcsolódó ajánlásainak végrehajtását, amelyre sürgetően fontos feladatként kell tekinteni.
69. A Tanács üdvözli a kormány által a korrupció elleni küzdelemre vonatkozó reformprogram előterjesztése terén tett lépéseket. A Tanács felszólítja Koszovót, hogy az eddig elért eredményekre építve, valamint az európai és a nemzetközi normákkal összhangban fokozza a **jogállamiság** javítására irányuló erőfeszítéseit, folytassa a korrupció elleni küzdelem intenzívebbé tételét, tegye erőteljesebbé a szervezett bűnözés elleni küzdelmet, és folytassa a közigazgatási reformot. A Tanács felszólítja a hatóságokat, hogy mozgítsák elő a hatályos jogszabályok végrehajtását, alakítsanak ki átfogó megközelítést az igazságügyi és a korrupcióellenes reformoknak az európai normákkal összhangban történő megvalósítása érdekében, valamint folytassák az előrelépést a magas szinten elkövetett korrupcióval és a magas szintű szervezett bűnözéssel szembeni küzdelem terén.

70. A Tanács hangsúlyozza, hogy Koszovónak továbbra is elkötelezettnek kell lennie a szakosított tanácsok tekintetében, ami fontos bizonyítéka a jogállamiság és a büntetlenség megszüntetése iránti elkötelezettségének. A jelenleg hatályos jogi keret lehetővé teszi az összes feltételezett háborús bűncselekmény megfelelő kivizsgálását és büntetőeljárás alá vonását. E tekintetben a Tanács nagyra értékeli a szakosított tanácsok munkáját, amelynek eredményeként idén Hágában sor került az első bírósági tárgyalásokra.
71. A Tanács üdvözli az **EULEX** megbízatásának 2021 júniusában kölcsönösen jóváhagyott meghosszabbítását. A Tanács emellett hangsúlyozza, hogy Koszovónak továbbra is szorosan és hatékonyan együtt kell működnie az EULEX-szel. Ezenfelül felkéri Koszovót, hogy folytassa az együttműködést az érintett nemzetközi szereplőkkel.
72. A Tanács arra ösztönzi Koszovót, hogy tegyen további erőfeszítéseket arra, hogy az európai normákkal összhangban maradéktalanul végrehajtsa az alapvető jogokra vonatkozó jogi keretet, valamint javítsa a koordinációt és a felügyeletet. További erőfeszítésekre van szükség mindenekelőtt a következők biztosítása érdekében: a kulturális és a vallási örökség teljes körű védelme, a nem a többségi közösségekhez tartozó személyek – köztük a romák, az askálik és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek – jogainak védelme, valamint a nemek közötti egyenlőségnek a gyakorlatban való megvalósítása. Tovább kell erősíteni a hatályos emberi jogi mechanizmusokat.
73. A Tanács felszólítja Koszovót, hogy az elszámoltathatóbb és polgárközpontúbb közigazgatás érdekében mozgítsa elő a **közigazgatási reformnak** és az államháztartási gazdálkodás **reformjának** a hatékony végrehajtását, mindenekelőtt azáltal, hogy elfogadja a közigazgatási reformra irányuló, a 2021 és 2026 közötti időszakra szóló új stratégiát, valamint a közszolgálati jog módosításait.
74. A **gazdasági reformokat** illetően a Tanács emlékeztet a régóta fennálló strukturális problémákra, így például a gazdasági diverzifikáció hiányára, a külső pénzügyi forgalomtól való függésre, a kiterjedt informális gazdaságra, valamint az alacsony aktivitási és foglalkoztatási szintre. A Tanács üdvözli, hogy a kormány elkötelezte magát e kihívások kezelése mellett, és arra ösztönzi Koszovót, hogy maradéktalanul hajtsa végre a gazdasági és pénzügyi párbeszédéről szóló együttes következtetésekben foglalt szakpolitikai iránymutatást, mégpedig azáltal, hogy javítja a költségvetési irányítást, valamint hatékony és jól koordinált strukturális reformokat hajt végre.

75. Az EU közvetítésével zajló **párbeszédet** illetően a Tanács üdvözli, hogy 2021 júniusában folytatódott a párbeszéd, továbbá elismerését fejezi ki a főképviselőnek, valamint a Belgrád és Pristina közötti párbeszédért és más, a Nyugat-Balkán régióját érintő kérdésekért felelős EUKK-nak a párbeszéd iránti elkötelezettségéért. A Tanács azt várja Koszovótól, hogy jóhiszeműen és a kompromisszum szellemében vegyen részt az EU közvetítésével zajló párbeszédben azért, hogy olyan átfogó, jogilag kötelező erejű megállapodást lehessen elérni Szerbiával, amely összhangban áll a nemzetközi joggal és az uniós vívmányokkal. E megállapodás keretében foglalkozni kell minden lezáratlan kérdéssel, és a megállapodásnak hozzá kell járulnia a regionális stabilitáshoz. Ez döntő fontosságú ahhoz, hogy Koszovó és Szerbia előre tudjon lépni saját európai útján. A Tanács ismételten hangsúlyozza, hogy határozottan elvárja a múltban kötött minden megállapodás tiszteletben tartását és haladéktalan végrehajtását. Mindkét félnek el kell kerülnie továbbá a stabilitást aláásó cselekményeket és a párbeszédnek nem kedvező retorikát.
76. A Tanács emlékeztet arra, hogy a Szerbiával fennálló kapcsolatok normalizálása terén elért előrehaladás az STM egyik alapvető elve, valamint az EU és Koszovó közötti kapcsolatok és együttműködés továbbfejlesztésének az alapja.
77. A Tanács emlékeztet a regionális együttműködés és a jószomszédi kapcsolatok fontosságára, valamint ösztönzi Koszovót, hogy aktívan és konstruktívan vegyen részt a **regionális együttműködési** tevékenységekben.
78. A Tanács tudatában van a koszovói állampolgárokra vonatkozó **vízumliberalizáció** fontosságának. A Bizottság 2016 májusában arra irányuló hivatalos javaslatot nyújtott be, hogy Koszovó kerüljön fel azon államok listájára, amelyek állampolgárai vízummentesen utazhatnak be a schengeni térségbe, 2018 júliusában pedig jelentést készített a fennmaradó kritériumok teljesítéséről. A Tanács jelenleg még vizsgálja a Bizottság javaslatát, amelyet az Európai Parlament 2019 márciusában első olvasatban támogatott.